

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра соціології та філософії

"Затверджую"

Завідувач кафедри

22 вересня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

(З ФАХУ)

для здобувачів вищої освіти

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	054 Соціологія
Освітня програма	Соціологія

Запоріжжя, 2023 р.

Розробники: Афанасьєва Л.В., зав кафедрою, доц., канд. філософ. наук; Букреєва І.В., доц., канд. філософ. наук; Глебова Н.І., проф., док. соц. наук; Глинська Л.Ф., доц., канд. філософ. наук; Семікін М.О., доцент, канд. філос. наук, заступник міського голови Мелітопольської міської ради Запорізької області

Робоча програма виробничої практики (з фаху) складена відповідно до освітньої програми підготовки Соціологія першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Зміст

Пояснювальна записка

1. Мета виробничої практики
2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час виробничої практики
3. Заплановані програмні результати навчання
4. Бази проходження виробничої практики
5. Зміст практики
6. Перелік навчально-методичної літератури
7. Форми і методи контролю
8. Вимоги до Звіту
9. Критерії оцінювання
10. Документи:

Додаток 1. План-графік проходження виробничої практики

Додаток 2. Направлення на практику

Додаток 3. Клопотання

Додаток 4. Довідка про проходження виробничої практики (з фаху)

Додаток 5. Титульний лист Звіту

Додаток 6. Зразок щоденника виробничої практики здобувача

Додаток 7. Зразок індивідуального Звіту проходження практики

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича практика (з фаху) є ключовим і технологічно важливим компонентом ефективної фахової діяльності соціолога та входить до обов'язкової складової процесу підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 054 Соціологія. Дана програма базується на «Положенні про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького», ухваленого на засіданні Вченої ради Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького 18 квітня 2023 року, введеного у дію наказом ректора № 18/01-05. Тривалість виробничої практики (з фаху) складає чотири тижні (180 годин (6 кредитів)).

Виробнича практика (з фаху) є важливим етапом професійної підготовки здобувачів вищої освіти. Вона спрямована на закріплення знань і умінь, отриманих ними у процесі навчання зі спеціальності, оволодіння навичками вирішення професійних задач, участі в науково-дослідній діяльності з аналізу та прогнозування соціальних процесів і відносин, засвоєння інноваційних методик і способів організації соціологічних досліджень, а також розвиток Soft Skills у процесі проходження практики.

Специфіка виробничої практики (з фаху) полягає в удосконаленні професійних компетентностей здобувачів через залучення до практичної діяльності для якісного закріплення теоретичних знань. Вона передбачає самостійне проведення соціологічного дослідження здобувачами з подальшою обробкою його результатів та підготовкою Звіту.

Виробнича практика (з фаху) проходить на відповідних базах практики, якими можуть бути (незалежно від форми власності): підприємства, організації, установи, соціальні центри, маркетингові служби, громадські організації, а також Центр соціологічних досліджень МДПУ імені Богдана Хмельницького.

Участь здобувачів у реалізації проєктів (під час проходження виробничої практики) формує в них навички проєктної компетентності, а саме: дослідної (працювати з інформацією, проводити її пошук, відбір, ставити завдання і цілі, складати план, структурувати, робити висновки); мультимедійної (використовувати кілька каналів сприйняття інформації в проєкті, працювати з мультимедійними засобами, створювати презентації); інтегративної (розуміти інтеграційні зв'язки між дисциплінами, синтезувати знання в проєктах); когнітивної (організувати самостійну пізнавальну діяльність, проводити аналіз і синтез інформації, розвивати аналітичне мислення, інтелектуальну лабільність); креативної (прагнути до креативного мислення, творчого пошуку, оригінальності).

1. Метою виробничої практики (з фаху) є здобуття вмінь, навичок дослідницької/проєктної роботи та досвіду проведення соціологічного дослідження, що включає весь комплекс дослідницьких/проєктних робіт: підготовку програми соціологічного дослідження, розробку інструментаріїв збору соціологічної інформації, проведення соціологічного дослідження, підготовкою Звіту та його презентацію.

Процес проходження виробничої практики передбачає вирішення здобувачами наступних **завдань**:

- закріплення знань з програмування соціологічного дослідження;
- апробація знань з дослідницького дизайну та методології соціологічного дослідження;
- апробація та закріплення знань з методів збору соціологічної інформації;
- вдосконалення навичок зі збору первинної соціологічної інформації;
- вдосконалення навичок систематизації, обробки, аналізу зібраних матеріалів, одержаних у ході соціологічного дослідження;
- оволодіння вміннями підготовки Звіту за результатами соціологічного дослідження;

- набуття навичок Hard skills, Soft Skills та професійного, міжособистісного спілкування, підтримка відповідних відносин у команді.

2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики:

- ЗК 1 Вміння обґрунтовувати власну позицію;
- ЗК 3 Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
- ЗК 5 Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології
- ЗК 7 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК 8 Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- ЗК11 Здатність працювати в команді.
- ЗК13 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК17 Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК19 Розуміння соціальних процесів, трендів, можливостей і викликів соціальних змін в Україні та світі.
- СК 2 Здатність вільно орієнтуватися у базових та альтернативних типах вибірових соціологічних досліджень;
- СК 3 Здатність підготовки соціологічної інформації для обробки за допомогою комп'ютерних програм, особливості формування та функціонування соціологічних архівів;
- СК 4 Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.
- СК 6 Здатність використання базових комп'ютерних програм обробки емпіричних даних, отриманих в ході проведення соціологічного дослідження;
- СК 8 Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога.
- СК 9 Здатність застосувати соціологічний дослідницький інструментарій.
- СК 10 Здатність збирати, аналізувати та узагальнювати соціальну інформацію з використанням соціологічних методів.
- СК 12 Здатність оперувати базовим категоріально-понятійним апаратом соціології.
- СК 13 Здатність презентувати результати соціологічних досліджень для фахівців та нефахівців
- СК 14 Здатність розпізнавати, розуміти та оцінювати ефективність використання різних комп'ютерних програм обробки соціологічної інформації;
- СК 15 Здатність самостійно планувати, організовувати та проводити соціологічне дослідження

3. Заплановані програмні результати навчання:

- РН04. Вміти використовувати інформаційно-комунікаційні технології у процесі пошуку, збору та аналізу соціологічної інформації.
- РН06. Вміти розробляти програму соціологічного дослідження.

PH07. Володіти навичками збору соціальної інформації з використанням кількісних та якісних методів.

PH012. Знати та дотримуватися етичних норм професійної діяльності соціолога.

PH014. Описувати та застосовувати базові критерії науковості та об'єкту дослідження. Формулювати дослідницькі запитання та конкретизувати мету дослідження.

PH017. Розробляти дизайн та інструментарій для досліджень базового рівня складності.

4. Бази проходження виробничої практики

Виробничу практику (з фаху) здобувачі проходять на базі Центру соціологічних досліджень Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького та позауніверситетських базах практики - у провідних організаціях, що займаються соціологічною діяльністю, і з якими кафедра соціології та філософії має відповідні Договори:

- структурні підрозділи при державних адміністраціях (міста, області);
- громадські організації та об'єднання, Агенції регіонального і місцевого розвитку, структурні підрозділи приватних та державних компаній з маркетингу, кадрового забезпечення, стратегічного планування та прогнозування;

- у рамках окремих проєктів, що містять дослідницькі компоненти, і реалізуються установами, підприємствами, організаціями, які мають належні умови для проведення практики, проводять соціологічні дослідження чи здійснюють розробки за напрямками, відповідними до тематиці та змісту освітньо-професійної програми.

Для забезпечення практики здобувачі закріплюються за кафедрою соціології та філософії із призначенням наукових керівників відповідно за спеціалізацією, навчальним навантаженням та «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

5. Зміст практики

5.1. Опис виробничої практики. Виробнича практика (з фаху) включає виконання наступних видів робіт:

Блок 1. Розробка програми соціологічного дослідження
Настановча конференція: 1. Ознайомлення зі специфікою роботи бази практики: з історією створення організації, її метою та функціями, статутними документами, матеріально-технічною базою; 2. Ознайомлення з метою і завданнями виробничої практики, системою оцінювання, переліком звітної документації, змістом виробничої практики (складання програми, збір й обробка матеріалів, аналіз обробленої інформації, підготовка звіту тощо); 3. Ознайомлення з порядком ведення щоденника, робочих нотатків.
Розробка методологічного розділу Програми соціологічного дослідження: формулювання проблеми; визначення об'єкта та предмета; мети та підготовка задач; уточнення та інтерпретація основних понять; попередній системний аналіз об'єкта соціологічного дослідження; формулювання робочих гіпотез.
Розробка методичного або процедурного розділу Програми соціологічного дослідження: розробка дизайну; обґрунтування системи вибірки одиниць спостереження; попередній нарис основних процедур збору та аналізу вихідних даних.
Обговорення і затвердження Програми соціологічного дослідження: методологічний розділ Програми соціологічного дослідження; методичний розділ Програми соціологічного дослідження
Розробка та затвердження дизайну анкети /гайду/сценарію: розробка інструментарію; проведення пілотажного (пробного) дослідження спрямованого на опанування методики збору первинних даних; обговорення і затвердження дизайну анкети/ гайду/сценарію
Блок 2. Проведення соціологічного дослідження
Збір та обробка соціологічної інформації: проведення анкетування/глибинних інтерв'ю/фокус-груп; підготовка зібраних даних до обробки (відбракування, кодування, узагальнення відкритих відповідей, уведення в SPSS)/ транскрибування інтерв'ю; опрацювання одержаної інформації.
Аналіз та інтерпретація соціологічної інформації: аналіз результатів математичної обробки одержаної інформації/контент-аналіз глибинних інтерв'ю/фокус-груп; розробку підсумкового документа (Звіту та додатків до нього).
Презентація та захист результатів дослідження

Тривалість і терміни проведення практики визначаються відповідно до навчального плану та графіку освітнього процесу рівня вищої освіти "Бакалавр" факультету інформатики, математики та економіки Мелітопольського

державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Практика проводиться на 4 курсі 180 годин, (6 кредитів) формою підсумкового контролю є захист; триває 4 тижні.

Під час проходження практики у межах проєктної діяльності її терміни переносяться відповідно до періоду реалізації проєкту у позанавчальний час.

Здобувач повинен дотримуватися календарного плану-графіка проведення виробничої практики (*Див. Додаток 1*).

По закінченню практики здобувачі подають довідку про проходження виробничої практики (з фаху) з місця її проходження та звітну документацію керівникам практики від кафедри соціології та філософії. Захист результатів проходження практики відбувається на засіданні кафедри не пізніше 10 робочих днів після її завершення, згідно до «Положення про практичну підготовку здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавра і магістра у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького».

Керівництво практикою покладається на викладачів, які призначаються кафедрою відповідно до навчального навантаження. Керівник від кафедри здійснює постійний контроль виконання здобувачами, що проходять практику, всіх завдань практики.

У процесі проходження виробничої практики обов'язковим є залучення здобувачів до всіх видів дослідницьких/проєктних робіт та виконання всіх завдань, передбачених робочою програмою практики.

Результати проходження практики оформлюються у підсумкових звітах здобувачів, що подаються на кафедру. Захист результатів практики відбувається на засіданні кафедри соціології та філософії чи публічній презентації Замовнику.

Виробнича практика зараховується здобувачам, які успішно виконали її програму, вчасно подали звітну документацію і успішно захистили результати практики на засіданні кафедри.

Місце виробничої практики у навчальному плані підготовки здобувачів. Виробнича практика проходить відповідно до навчального плану

підготовки здобувачів рівня вищої освіти «бакалавр», спеціальності 054 Соціологія. Здобувачам були прослухані наступні навчальні дисципліни з нормативної частини циклу професійної підготовки:

- Програмування соціологічного дослідження (3-4 семестр);
- Методи збору соціологічної інформації (5-6 семестр);
- Методологія соціологічних досліджень (5 та 6 семестр);
- Математичні методи в соціології (5 семестр);
- Організація та методи вибіркового дослідження (5 семестр).

Зв'язок навчальної практики із дисципліною «Програмування соціологічного дослідження».

Під час проходження виробничої практики здобувачі матимуть змогу практично застосувати такі здобуті компетентності:

- підготовка методологічного, методичного та процедурного розділу програми дослідження;
- складання робочого плану соціологічного дослідження;
- формулювання проблеми, об'єкту, предмету, мети, завдань емпіричного соціологічного дослідження;
- здійснення теоретичної інтерпретації та операціоналізації основних понять дослідження;
- здійснення попереднього системного аналізу об'єкту дослідження;
- формулювання дослідницьких гіпотез;
- обґрунтування вибору методу збору інформації.

Зв'язок навчальної практики із дисципліною «Методи збору соціологічної інформації».

Під час проходження виробничої практики здобувачі матимуть змогу практично застосувати такі здобуті вміння:

- проектування інструментарію дослідження (опитувальники, аналіз документів, тощо);
- оцінка якості дослідницького інструментарію;

- вибір адекватного методу збору інформації в залежності від мети, завдань дослідження, дослідницької стратегії та наявних ресурсів;
- планування процедури соціологічного дослідження на етапі збору інформації;
- орієнтація в типових помилках, що виникають на етапі збору соціологічної інформації.

Зв'язок навчальної практики із дисципліною «Методологія соціологічних досліджень».

Під час проходження виробничої практики здобувачі матимуть змогу практично застосувати такі здобуті вміння:

- описувати та застосовувати базові критерії науковості;
- формулювати дослідницькі запитання та конкретизувати мету дослідження;
- розробляти дизайн та інструментарій для досліджень базового рівня складності;
- порівнювати переваги й обмеження різних методів збору соціологічної інформації;
- здійснювати аналіз і синтез, представлення й інтерпретацію числової і нечислової соціологічної інформації;
- узагальнювати та зіставляти результати різних досліджень.

Обґрунтовувати методологію та висновки власного дослідження;

- користуватися ключовими відкритими базами/банками соціальних даних.

Зв'язок навчальної практики із дисципліною "Математичні методи в соціології".

Під час проходження виробничої практики здобувачі матимуть змогу практично застосувати такі здобуті вміння:

- описувати та застосовувати базові критерії науковості та обґрунтування методів обробки соціологічної інформації;

- будувати інструментарій вимірювання для емпіричного соціологічного дослідження;
- визначати способи перевірки гіпотез конкретного дослідження на основі аналізу емпіричних даних;
- готувати дані емпіричного соціологічного дослідження для комп'ютерного аналізу (опис структури даних, введення даних, корекція даних, перетворення даних та обчислення додаткових змінних, відбір даних для аналізу за різними критеріями тощо);
- вміти аналізувати якість вибірки та здійснювати за необхідності ремонтування вибірки;
- визначати застосовність відповідних методів аналізу до даних конкретного емпіричного соціологічного дослідження;
- здійснювати аналіз даних засобами комп'ютерних програм статистичного аналізу;
- інтерпретувати результати комп'ютерного аналізу та робити обґрунтовані висновки, необхідні для емпіричного соціологічного дослідження.

Зв'язок навчальної практики із дисципліною «Методи комп'ютерної обробки соціологічних даних».

Під час проходження виробничої практики здобувачі матимуть змогу практично застосувати такі здобуті вміння:

- програмувати та планувати аналітичні процедури в соціології;
- організовувати процедури обробки соціологічних даних;
- ідентифікувати типи шкал для вимірювання соціальних змінних та формувати паспорти (шаблони) обробки даних;
- виконувати аналіз однієї змінної за допомогою таблиць частот і відсотків та відповідних описових статистик;
- виконувати аналіз розподілу двох дискретних змінних за допомогою двовимірних таблиць частот та відсотків;
- обчислювати та інтерпретувати коефіцієнти зв'язку між двома змінними, виміряними за шкалами різних типів;

- будувати довірчі інтервали для основних статистичних показників
- перевіряти базові статистичні гіпотези для основних статистичних показників.

Зв'язок навчальної практики із дисципліною «Організація та методи вибіркового дослідження».

Під час проходження виробничої практики здобувачі зможуть проявити та закріпити такі здобуті вміння:

- обґрунтувати найбільш доцільні підходи до конструювання вибірки соціологічного дослідження;
- формувати репрезентативну вибіркову сукупність у дослідженнях базового рівня складності та розраховувати її обсяг;
- формувати вибірку з урахуванням наукової проблеми, визначення об'єкта і предмета дослідження, його мети і завдань, стратегічного плану, вибору основного методу збору даних;
- проводити оцінку репрезентативності вибірки; здійснювати ремонтування вибірки шляхом зважування.

Обов'язки керівника практики від кафедри

Викладач, який здійснює керівництво практикою на кафедрі відповідає за організацію та проведення настановчих зборів та захисту результатів практики на кафедрі.

На початку практики викладач, який здійснює керівництво практикою на кафедрі здійснює інструктаж здобувачів-практикантів, надає їм необхідні документи, методичну допомогу та інформує здобувачів про систему звітності та критеріїв оцінки практики.

Впродовж практики викладач, який здійснює керівництво практикою на кафедрі, надає здобувачам-практикантам необхідні матеріали та провидить консультації щодо організації та проведення соціологічного дослідження.

Викладач, який здійснює керівництво практикою на кафедрі, здійснює контроль за проходженням практики здобувачами та перевірку відповідності

наданої звітної документації прийнятим нормативним стандартам; оцінює результати практики на підставі затверджених кафедрою критеріїв оцінювання; звітує на засіданні кафедри про результати проходження практики здобувачами вищої освіти Університету.

Обов'язки здобувачів

У встановлений час з'явитись на установчі збори з питань організації практики. Дотримуватися правил охорони праці та техніки безпеки.

Своєчасно одержати від керівника практики всю необхідну інформацію щодо порядку та термінів проходження виробничої практики, вимог до оформлення звітної документації та правил захисту результатів практики.

У повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики і вказівками викладача-керівника.

Вчасно заповнювати необхідні документи практики.

Своєчасно та у відповідності до нормативних вимог подати звітні документи на кафедру та захистити їх.

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бекешкіна І.Е. Підготовка підсумкових документів за результатами соціологічних досліджень / <http://library.socosvita.kiev.ua/nmk/131.pdf>
2. Богдан О. Що варто знати про соціологію і соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. К.: Дух і Література, 2015. 380 с..
3. Методи збору, аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації Навчально-методичний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. 412 с.
4. Підготовка підсумкових документів дослідження. Навчально-методичний посібник. Мелітополь: ФОП Однорог Т.В., 2020. – 138 с.
5. Соціологія: організація емпіричного дослідження. Навч. посібн. / уклад. Балановський Я. М. Умань: Візаві, 2019. – 471 с.
6. Соціологічні виміри муніципальної політики. Конспект лекцій для здобувачів спеціальності 054 Соціологія, освітньої програми «Соціологія муніципальної політики» / Л.В. Афанасьєва, І.В.Букреєва, Н.І.Глебова., Л.Ф.Глинська, Запоріжжя: ФОП Однорог Т.В. , 2023. 165 с
7. Паніна Н.В. Технологія соціологічного дослідження. К.: Інститут соціології НАН України, 2007. – 320 с.

8. Практикум з соціології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ за ред. В.М.Пічі. – 2-ге вид вид., стер. Львів: Магнолія плюс, 2008. 368 с.

9. Технологія прикладних соціологічних досліджень. Навчально-методичний посібник. К.: Інститут соціології НАН України, 2003. 124 с.

Інформаційні ресурси в інтернеті.

1. Соціологічна асоціація України. URL: <http://www.sau.kiev.ua/>

2. Соціологічна група «Рейтинг». URL: <http://ratinggroup.ua/>

3. Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо? Онлайн курс на платформі Prometheus. URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/SOC101/2015_T1/about

4. SOCIS: Центр соціальних та маркетингових досліджень. URL: <http://socis.kiev.ua/ua/>

5. Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка. URL: <http://www.uisr.org.ua/>

6. Фонд Демократичні ініціативи імені Ілька Кучеріва. URL: <https://dif.org.ua/>

7. Центр Разумкова. URL: <http://razumkov.org.ua/>

8. Центр соціальний моніторинг. URL: <https://smc.org.ua>

9. Інститут соціології НАН України <http://www.i-soc.com.ua>

10. Київський міжнародний інститут соціології <https://www.kiis.com.ua>

ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Звіт з виробничої практики (з фаху) захищається у комісії, призначеній завідувачем кафедри соціології та філософії. До складу комісії входять керівник практики від кафедри та члени кафедри, а також можуть долучатися керівник практик Університету і керівник практики від бази практики, стейкхолдери. Оцінка за виробничу практику (диференційований залік) вноситься до відомості обліку успішності та залікової книжки за підписами членів комісії.

Контрольні заходи з виробничої практики у здобувачів вищої освіти Університету відбуваються на базах практики в останні дні її проходження або в Університеті упродовж 10 робочих днів після її завершення. За умови проходження практики у дистанційному форматі контроль результатів проходження практики здобувачів вищої освіти Університету може здійснюватися за допомогою інструментів синхронної чи асинхронної комунікації, зокрема систем проведення відеоконференцій.

Підсумки практики обговорюються на засіданні кафедри, підсумкових конференціях здобувачів вищої освіти з практики, а загальні підсумки – на вченій

раді Університету та факультету не менше одного разу протягом навчального року з оформленням відповідних протоколів.

Здобувачу вищої освіти, який на підсумковому заліку отримав незадовільну оцінку, може бути надано можливість повторного проходження практики, але з підвищенням оцінки не більше ніж до «задовільно». Дозвіл на повторне проходження практики надає ректор своїм наказом на підставі службової декана факультету за погодженням із керівником практик Університету.

У разі наявності поважних причин термін проходження здобувачем вищої освіти Університету практики може бути змінено. Здобувач вищої освіти направляє на практику повторно, у вільний від навчання час, за індивідуальним графіком. Дозвіл на проходження практики надає ректор своїм наказом на підставі службової від декана факультету за погодженням із керівником практик Університету і гарантом освітньої програми. У випадках грубого порушення термінів проходження практики та невиконання програми практики, здобувач вищої освіти відраховується з Університету, як такий, що не виконав індивідуальний навчальний план.

Здобувач вищої освіти Університету, який у визначені терміни пройшов практику, але без поважних причин своєчасно не з'явився на контрольний захід, або на контрольному заході отримав незадовільну оцінку, вважається таким, що має академічну заборгованість, і перескладає її у визначений графіком ліквідації академічної заборгованості час. Здобувач вищої освіти, який повторно отримав незадовільну оцінку з практики, відраховуються з Університету.

Оцінка роботи практиканта на виробничій практиці (з фаху) включає бали за такі види робіт:

Форми та організація оцінювання студентів

	Види робіт	Кількість балів	Хто оцінює
I	- організаційна робота: ознайомлення зі специфікою роботи бази практики; ведення документації; опрацювання інформаційних джерел та статистичних даних з обраної теми	Мінімум – 4 бали Максимум – 10 балів	Керівник від кафедри, Керівник бази практики

	дослідження.		
II	- (змістовність та якість виконання науково-практичних завдань: розробка програми соціологічного дослідження; підготовка методичних документів для польового етапу дослідження/ розробка анкети; підготовка паспорту для введення даних у програму SPSS/; підготовка гайду, сценарію; глибинних інтерв'ю та їх проведення. Введення даних у програму SPSS/стенографування/транскрибування. Проведення контролю польового етапу опитування. Проведення обробки даних (одновимірні та двовимірні розподіли/стенографування/транскрибування/контент-аналіз/щільний опис. Підготовка підсумкового документу (Звіту)	Мінімум – 25 балів Максимум – 40 балів	Керівник від кафедри, Керівник бази практики
III	-рівень оволодіння практичними вміннями і навиками за спеціальністю: письмовий Звіт про проходження практики	Мінімум – 6 балів Максимум – 20 балів	Керівник від кафедри
IV	-захист результатів практики на засіданні кафедри соціології	Мінімум – 15 балів Максимум – 30 балів	Члени кафедри

Результати практичної діяльності здобувачів оцінюються за 100-бальною шкалою, враховуючи бали за всі різновиди робіт, а також за Звіт з практики та його захист на кафедрі.

Шкала оцінювання

За 100-бальною шкалою	За національною шкалою		За шкалою ECTS
90-100	відмінно	5	A відмінно
82-89	добре	4	B добре (дуже добре)
74-81			C (добре)
64-73	задовільно	3	D (задовільно)
60-63			E задовільно (достатньо)

35-59	не задовільно	2	FX (не задовільно з можливістю повторного складання)
1-34	не задовільно	2	F (не задовільно з обов'язковим повторним проходженням практики)

Вимоги до звіту. Звіт за результатами виробничої практики (з фаху) оформляється згідно плану-графіку (*Див. Додаток 1*), заповненого щоденника практики, в якому зазначаються всі види робіт, які виконували здобувачі під час виробничої практики, дати та відмітку керівника про їх виконання (*Див. Додаток б*) та індивідуального щоденника здобувача-практиканта, який містить більш детальну інформацію про форми, часові межі і виконання робіт окремо кожного здобувача на практиці (*Див. Додаток 7*).

Після закінчення терміну практики здобувачі звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності здобувача про проходження практики – письмовий звіт. У звіті мають бути відомості про виконання здобувачем усіх розділів програми практики, список використаної літератури тощо: (*Див. Додаток 5 «Звітні матеріали про проходження виробничої практики, Див. Додаток 7 «Індивідуальний звіт проходження виробничої практики»*).

Етапи робіт:	Пн	вт	ср	Чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	пн	вт	ср	чт	пт	сб	нд	Відповідальні/ виконавці
	I тиждень					II тиждень					III тиждень											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	
Настановча конференція																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики
Розробка методологічної частини Програми соціологічного дослідження;5																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
Розробка методичної або процедурної частини Програми соціологічного дослідження;5																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
Обговорення і затвердження Програми соціологічного дослідження;2																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
Розробка дизайну анкети /гайду/сценарію;.5																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
	IV тиждень																					
проведення пілотажного (пробного) дослідження та затвердження дизайну анкети /гайду/сценарію																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики, здобувачі
проведення анкетування/глибинних інтерв'ю/фокус-груп; підготовка зібраних даних до обробки (відбракування, кодування, узагальнення відкритих відповідей, введення в SPSS)/ транскрибування інтерв'ю;5																						Керівник від кафедри, здобувачі
аналіз результатів математичної обробки одержаної інформації/контент-аналіз глибинних інтерв'ю/фокус-груп;																						Керівник від бази практики, здобувачі
Складання підсумкового документа (інформаційної або аналітичної записки, Звіту та додатків до нього).																						Керівник від кафедри, керівник від бази практики

ДОДАТОК 2

Директору
(назва підприємства,
організації або установи)

НАПРАВЛЕННЯ НА ПРАКТИКУ

Відповідно до наказу Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького від “ ” 2024 р. № та на підставі договору ТОВ «Центр стратегічного розвитку територій» про проведення практик від “ ” 20 р. № (або на підставі договорів з іншими базами практик) направляємо до Вашої організації (або підприємства, установи) для проходження виробничої практики (з фаху) здобувачів вищої освіти 4 курсу _____ групи освітньої програми Соціологія факультету інформатики, математики та економіки у кількості осіб.

Термін практики: з “ ” 20 р. по “ ” 20 р.

Керівник практики від кафедри:

Список здобувачів вищої освіти:

1.....

2.....

.....

Перший проректор МДПУ
імені Богдана Хмельницького

ПІБ

Виконавець

ПІБ

ДОДАТОК 3

Ректору Мелітопольського державного
педагогічного університету
імені Богдана Хмельницького
Наталі ФАЛЬКО
директора (назва підприємства,
організації або установи)
ППП

Клопотання

Адміністрація (назва підприємства, організації або установи) просить Вас направити на виробничу практику (з фаху) здобувача вищої освіти факультету інформатики, математики та економіки (ПІБ), спеціальність 054 Соціологія, освітньо-професійна програма: Соціологія, групи 520-і.

Термін проходження практики з .....2024р. по ..... 2024 р.

Дата ППП (керівника підприємства, організації або установи)

Підпис

Довідка про проходження виробничої практики (з фаху)

Видана _____ здобувачу вищої освіти 4 курсу _____ групи освітньої програми Соціологія першого рівня вищої освіти факультету інформатики, математики та економіки в тому, що в термін з 20 р. по 20 р. він/вона пройшов виробничу практику (з фаху) на базі _____.

Під час практики здобувач вищої освіти сформував такі компетентності:

Упродовж практики здобувачем вищої освіти було досягнуто таких програмних результатів:

Кількість балів відповідно до критеріїв оцінювання:

М.П. Підпис керівника бази практики

ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАТИКИ, МАТЕМАТИКИ ТА ЕКОНОМІКИ

КАФЕДРА СОЦІОЛОГІЇ ТА ФІЛОСОФІЇ

**ЗВІТНІ МАТЕРІАЛИ
ПРО ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ (З ФАХУ)**

Здобувача(ки) 4 курсу спеціальності 054 Соціологія
освітньої-професійної програми Соціологія

(прізвище, ім'я, по батькові)

Термін практики з _____ по _____ 20__ р.

Керівник практики від кафедри

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Керівник бази практики

(науковий ступінь, вчене звання керівника)

(прізвище, ім'я, по батькові)

Звіт зданий на кафедру _____
(дата)

Захист звіту _____
(дата)

ОЦІНКА ЗА ПРАКТИКУ _____

Запоріжжя, 20__ р.

ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Здобувача вищої освіти 4 курсу спеціальності 054 Соціології
освітньої програми Соціологія
за період з «__» _____ 20__ року по «__» _____ 20__ року

Дата	Види виконаних робіт	Відмітки про виконання
	Блок 1. Розробка програми соціологічного дослідження	
	Настановча конференція: 1. Ознайомлення зі специфікою роботи бази практики: з історією створення організації, її метою та функціями, статутними документами, матеріально-технічною базою; 2. Ознайомлення з метою і завданнями виробничої практики, системою оцінювання, переліком звітної документації, змістом виробничої практики (складання програми, збір й обробка матеріалів, аналіз обробленої інформації, підготовка звіту тощо); 3. Ознайомлення з порядком ведення щоденника, робочих нотатків.	
	Розробка методологічного розділу Програми соціологічного дослідження: формулювання проблеми; визначення об'єкта та предмета; мети та підготовка задач; уточнення та інтерпретація основних понять; попередній системний аналіз об'єкта соціологічного дослідження; формулювання робочих гіпотез.	
	Розробка методичного або процедурного розділу Програми соціологічного дослідження: розробка дизайну; обґрунтування системи вибірки одиниць спостереження; попередній нарис основних процедур збору та аналізу вихідних даних.	
	Обговорення і затвердження Програми соціологічного дослідження: методологічний розділ Програми соціологічного дослідження; методичний розділ Програми соціологічного дослідження	
	Розробка та затвердження дизайну анкети /гайду/сценарію: розробка інструментарію; проведення пілотажного (пробного) дослідження спрямованого на опанування методики збору первинних даних; обговорення і затвердження дизайну анкети/ гайду/сценарію	
	Блок 2. Проведення соціологічного дослідження	
	Збір та обробка соціологічної інформації: проведення анкетування/глибинних інтерв'ю/фокус-груп; підготовка зібраних даних до обробки (відбракування, кодування, узагальнення відкритих відповідей, уведення в SPSS)/ транскрибування інтерв'ю; опрацювання одержаної інформації.	
	Складання підсумкового документа (Звіту та додатків до нього).	
	Презентація та захист результатів дослідження	

Керівник практики _____
(підпис)

зав.каф. Афанасьєва Людмила Василівна
(посада, прізвище, ім'я, по батькові)

Підпис практиканта _____

**ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЗВІТ
ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ**
Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького
ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ЩОДЕННИК ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ
(З ФАХУ)

Здобувача (ки)**Факультет:** інформатики, математики та економіки**Кафедра:** соціології та філософії**Рівень вищої освіти:** перший (бакалаврський)**Спеціальність:** 054 Соціологія**Галузь знань:** 05 Соціальні та поведінкові науки**Освітньо-професійна програма:** Соціологія**Вид практики:** виробнича практика (з фаху)**База практики:****Курс****Група****Керівник бази практики:****Період проходження практики:****Календарний графік проходження навчальної практики**

Стислий опис виконаних на практиці робіт	Тижні проходження практики				Відмітка про виконання
	I	II	III	IV	
Блок 1. Розробка програми соціологічного дослідження					
Настановча конференція: 1. Ознайомлення зі специфікою роботи бази практики: з історією створення організації, її метою та функціями, статутними документами, матеріально-технічною базою; 2. Ознайомлення з метою і завданнями виробничої практики, системою оцінювання, переліком звітної документації, змістом виробничої практики (складання програми, збір й обробка матеріалів, аналіз обробленої інформації, підготовка звіту тощо); 3. Ознайомлення з порядком ведення щоденника, робочих нотатків.					
Розробка методологічного розділу Програми соціологічного дослідження: формулювання проблеми; визначення об'єкта та предмета; мети та підготовка задач; уточнення та інтерпретація основних понять; попередній системний аналіз об'єкта соціологічного дослідження; формулювання робочих гіпотез.					
Розробка методичного або процедурного розділу Програми соціологічного дослідження: розробка дизайну; обґрунтування системи вибірки одиниць спостереження; попередній нарис основних процедур збору та аналізу вихідних даних.					

Обговорення і затвердження Програми соціологічного дослідження: методологічний розділ Програми соціологічного дослідження; методичний розділ Програми соціологічного дослідження					
Розробка та затвердження дизайну анкети /гайду/сценарію: розробка інструментарію; проведення пілотажного (пробного) дослідження спрямованого на опанування методики збору первинних даних; обговорення і затвердження дизайну анкети/гайду/сценарію					
Блок 2. Проведення соціологічного дослідження					
Збір та обробка соціологічної інформації: проведення анкетування/глибинних інтерв'ю/фокус-груп; підготовка зібраних даних до обробки (відбракування, кодування, узагальнення відкритих відповідей, уведення в SPSS)/транскрибування інтерв'ю; опрацювання одержаної інформації.					
Складання підсумкового документа (Звіту та додатків до нього).					
Презентація та захист результатів дослідження					

Керівник бази практики _____ _____

НОТАТКИ....